

凡欲讀經先念淨口業真言遍

誦唎 誦唎 摩訶誦唎 娑婆訶

奉請除災金剛 奉請辟毒金剛 奉請黃隨求金剛

WADŻRACZEDDIKA PRADŻNIA PARAMITA - DIAMENT DOSKONAŁEJ MADROŚCI

Tak słyszałem. Buddha przebywał w Śrawasti, w lasce Dżety, w ogrodzie Anathapindiki, wraz z wielkim zgromadzeniem ponad tysiąc dwustu pięćdziesięciu mnichów. Dnia pewnego w czas posiłku, Czczony przez Świat ubrał się wziął miskę i wszedł do wielkiego miasta Śrawasti zebrać pożywienia. Chodził od drzwi do drzwi a potem powrócił, spożył posiłek, odłożył szatę, miskę, umył stopy, przygotował swe miejsce i usiadł.

A był pośród zgromadzenia starszy Subhuti, powstał ze swego miejsca, odkrył prawe ramię, ukląkł na prawym kolanie, z szacunkiem wniósł złożone dłonie i rzekł do Buddy: O Czczony przez Świat, jak cudownie, że Tathagata pamięta o wszystkich Bodhisattwach Mahasattwach prowadząc i pouczając ich! O Czczony przez Świat, jeśli mężczyzna lub kobieta wielkiej cnoty poszukują Doskonałego Zupełnego Oświecenia, to co czynić muszą i jak mają kontrolować swe myśli?

Buddha rzekł: Dobrze, dobrze Subhuti, tak właśnie jest jak rzekłeś! Tathagata pamięta o wszystkich Bodhisattwach - Mahasattwach, prowadzi ich i poucza. Teraz słuchaj i bierz me słowa do serca: Ogłoszę ci co mężczyzna i kobieta wielkiej cnoty szukający Doskonałego Zupełnego Oświecenia mają czynić, jak kontrolować myśli.

O Czczony przez Świat, z radością słucham, powiedział Subhuti.

Rzekł Buddha: O Subhuti, wszyscy Bodhisattwowie Mahasattwowie powinni ćwiczyć swe myśli tak oto: Wszystkie jakiegokolwiek żywe istoty, narodzone z jaja, narodzone z żona, narodzone z wilgoci, cudownie narodzone, z formą i bez formy, myślące i niemyślące, oraz ani myślące ani niemyślące, wszystkie je wiodę do Wyzwolenia Nirwany. A jednak choć niezmierna, nieprzeliczona, bezgraniczna liczba istot jest wyzwolana, naprawdę żadna istota wyzwolona nie została. A dlaczego? Bowiem Subhuti, jeśli Bodhisattwa hołubi fałszywe pojęcia jaźni, istoty, duszy i osoby, nie jest prawdziwym Bodhisattwą.

Ponadto Subhuti, w tej praktyce dawania Bodhisattwa jest nie związany z czymkolwiek. Praktykuje dawanie bez względu na wygląd, bez względu na dźwięki, zapachy, smaki, dotyki czy jakiegokolwiek dharmy. Tak właśnie Bodhisattwa praktykuje dawanie bez przywiązania umysłu ku jakiegokolwiek fałszywemu pojęciu formy. A dlaczego? Bowiem gdy umysł Bodhisattwy podczas praktyki dawania nie przywiązany jest ku czemukolwiek, jego zasługa będzie nie do pojęcia nie do zmierzenia. Jak myślisz Subhuti, czy mógłbyś zmierzyć całą przestrzeń na wschodzie? Nie mógłbym o Panie! Jak myślisz Subhuti, czy mógłbyś zmierzyć całą przestrzeń na południu, zachodzie, północy, we wszystkich dziesięciu kierunkach? Nie mógłbym o Panie! Tak właśnie Subhuti, nie do pojęcia nie do wymierzenia jest zasługa Bodhisattwy praktykującego dawanie bez jakiegokolwiek przywiązania do wyglądów. Tak oto Bodhisattwowie muszą trwać w tej nauce.

O Subhuti, czy rozpoznasz Tathagatę przez jego cielesne formy? O nie, Czczony przez Świat, Tathagata nie może być tak rozpoznany. A dlaczego? Bowiem Tathagata głosi iż cielesna forma nie jest rzeczywistą formą.

Rzekł Buddha: O Subhuti, wszystko posiadające formę jest nierzeczywiste. Jeśli nierzeczywistość wszystkich form jest zobaczona, Tathagata zostaje rozpoznany.

Rzekł do Buddy Subhuti: O Czczony przez Świat, czyż znajdują się ludzie, którzy rozwiną prawdziwą wiarę w słowa tej nauki gdy będzie im wyjaśniana? Rzekł Buddha: Nie mów tak, nie mów Subhuti! I przy końcu ostatniego pięćsetlecia po odejściu Tathagaty będą ludzie zachowujący prawość, spełniający dobre czyny, bogaci w zasługi, którzy słysząc te nauki rozwiną wiarę i urzeczywistnią Prawdę. Wiedz, że swych korzeni dobra nie umiejscowią tylko przy jednym, dwóch, trzech, czterech, lub pięciu Buddhach, lecz przy niezliczonych tysiącach i dziesiątkach tysięcy Buddhów. Gdy usłyszą te zdania wytryśnie w nich źródło czystej wiary a Tathagata zna ich i widzi wszystkich. Osiągną oni nie do wymierzenia zasługi. A dlaczego? Bowiem ludzie ci porzucają fałszywe pojęcia jaźni, istoty, duszy i osoby, Dharmy i Nie-Dharmy. A dlaczego? Jeśli ich umysły trzymały się form uchwytywałyby pojęcia jaźni, istoty, duszy i osoby. Jeśli ich umysły trzymały się Dharmy uchwytywałyby pojęcia jaźni, istoty, duszy i osoby. Jeśli ich umysły trzymały się Nie-Dharmy uchwytywałyby pojęcia jaźni, istoty, duszy i osoby. Dlatego nie należy hołubić ani utrzymywać pojęcia Dharmy a tak samo Nie-Dharmy. Oto dlaczego Tathagata zawsze naucza: Moja nauka Dharmy jak tratwa ma być przyjmowana! Nawet Dharma ma być porzucona, a coś dopiero Nie-Dharma.

Jak myślisz Subhuti, czy jest jakaś Dharma którą Tathagata osiągnął jako Najwyższe Oświecenie i czy wykładał Tathagata jakąś Dharmę?

Odrzekł Subhuti: Tak jak rozumiem znaczenie nauki Buddy nie ma ustalonej Dharmy zwanej Najwyższym Oświeceniem i nie ma również ustalonej Dharmy którą Tathagata by wykładał. A dlaczego? Bowiem Dharma wykładana przez Tathagatę nie może być uchwycona ani wyrażona - nie jest Dharma ani Nie-Dharma. A dlaczego? Bowiem ta nie do wypowiedzenia Wieczna Dharma jest korzeniem wszystkiego.

Jak myślisz Subhuti, gdyby ktoś wypełnił cały Wszechświat siedmioma skarbami i złożył je wszystkie w darze, to czy osiągnął by wielką zasługę?

Odrzekł Subhuti: Bardzo wielką, O Czczony przez Świat! A dlaczego? Bowiem ta zasługa nie posiada natury zasługi i dlatego Tathagata zwie ją wielką.

A jednak Subhuti, gdyby ktoś wziął do serca choćby jedną gałąź z tej sutry, nauczał jej i wyjaśniał ją innym, jego zasługa byłaby większa. A dlaczego? Bowiem Subhuti, wszyscy Buddhowie i ich Dharmy Najwyższego Oświecenia mają źródło w tej sutrze. Jednakże Subhuti, ci tak zwani Buddhowie i Dharmy nie są rzeczywistymi Buddhami i Dharmami.

Jak myślisz Subhuti: Czy w umyśle Wkraczającego w Strumień Świętego Życia powstaje myśl: Ja osiągnąłem owoc wkraczającego w Strumień?

Odrzekł Subhuti: O nie, Czczony przez Świat! A dlaczego? Bowiem wkraczający w strumień jest tylko nazwą, lecz w istocie nie ma dlań żadnego wkraczania w formę, dźwięk, zapach, smak, dotyk czy przedmiot umysłu i dlatego zwany jest Wkraczającym w Strumień.

Jak myślisz Subhuti? Czy w umyśle Raz-Powracającego powstaje myśl: Ja osiągnąłem owoc Raz-Powracającego?

Odrzekł Subhuti: O nie, Czczony przez Świat! A dlaczego? Ponieważ Raz-Powracający jest tylko nazwą, a w istocie nie ma dlań żadnego przychodzenia ani odchodzenia i stąd zwany jest Raz-Powracającym.

Jak myślisz Subhuti: Czy w umyśle Nie-Powracającego powstaje myśl: Ja osiągnąłem owoc Nie-Powracającego?

Odrzekł Subhuti: O nie, Czczony przez Świat! A dlaczego? Bowiem Nie-Powracający jest tylko nazwą, lecz w istocie nie ma żadnego nie-powracania. Dlatego zwany jest Nie-Powracającym.

Jak myślisz Subhuti, czy Arahata utrzymuje myśl: Ja osiągnąłem oświecenie Arahata?

Odrzekł Subhuti: O nie, Czczony przez Świat! A dlaczego? Bowiem nie ma Dharma, która byłaby zwana stanem Arahata. O Czczony przez Świat, jeśli by Arahata myślał 'Ja osiągnąłem oświecenie Arahata' wówczas chwyciłby i utrzymywał pojęcie jaźni, istoty, duszy i osoby. Czczony przez Świat, Tathagata powiedział że osiągnąłem Pozbawione żądz Samadhi i że przewyższam wszystkich ludzi. Dlatego jestem najwyższym, pozbawionym żądz Arahatem. O Czczony przez Świat, nie myślę jednak "Jestem pozbawionym żądz Arahatem", ponieważ, gdybym myślał "Osiągnąłem stan Arahata", wtedy Tathagata nie mógłby rzec: "Subhuti osiągnął Pozbawione żądz Samadhi, wolne od pokus i strapień." Oto dlaczego Subhuti zwany jest 'Mieszkający w Pokoju, Mieszkający w Pokoju'.

Rzekł Buddha: Jak myślisz Subhuti, czy Tathagata osiągnął cokolwiek z Dharma, gdy w przeszłości był z Buddhą Dipankarą?

O nie, Czczony przez Świat. Gdy Tathagata był z Dipankarą nie osiągnął z Dharma niczego.

A jak myślisz Subhuti, czy Bodhisattwowie stwarzają jakieś harmonijne krainy Buddhy przez swoje czyny?

O nie, Czczony przez Świat, ponieważ stwarzanie to nie jest rzeczywiste, jest tylko zwane stwarzaniem harmonijnych krain Buddhy.

Oto dlaczego Subhuti, wszyscy Bodhisattwowie Mahasattwowie muszą rozwinąć czysty i jasny umysł nie przebywający w wyglądzie, dźwięku, zapachu, smaku, dotyku lub w tym co umysł chwyci. Muszą rozwinąć umysł, który nie przebywa w cokolwiek.

Jak myślisz Subhuti, gdyby człowiek miał ciało jak góra Sumeru, czy byłoby ono wielkie?

Odrzekł Subhuti: Bardzo wielkie, O Czczony przez Świat. A dlaczego? Bowiem Buddha głosi iż nie jest to rzeczywiste ciało, lecz jest tylko zwane wielkim ciałem.

O Subhuti, gdyby istniało tyle rzek Ganges ile jest ziaren piasku w wielkiej rzece Ganges, to czy wiele by było w nich piasku?

Odrzekł Subhuti: Bardzo wiele, O Czczony przez Świat! Samych rzek Ganges nieprzeliczoność a cóż dopiero w nich piasku.

O Subhuti, ogłóż ci prawdę. Gdyby mężczyzna lub kobieta wielkiej cnoty wypełnili siedmioma skarbami tak wielką ilość wszechświatów jak wielka jest liczba ziaren piasku w tych rzekach i złożyli to wszystko w darze, to czy zasługa ta byłaby wielka?

Odrzekł Subhuti: Bardzo wielka, O Czczony przez Świat!

Rzekł Buddha: O Subhuti, gdy mężczyzna lub kobieta wielkiej cnoty przyjmie i zatrzyma w sercu choćby jedną gathę z tej sutry i będzie nauczać jej i przedstawiać ją innym, to zasługa ta będzie większa.

Co więcej, to miejsce ziemi, gdzie ta sutra czy nawet jedna jej gatha będzie przedstawiana, wiedz o Subhuti, powinno być czczone ofiarami przez dewy, ludzi i asurów, podobnie jak stupa lub świątynia Buddy. Tymbardziej jeśli ktoś tę sutrę przyjmuje, trzyma w sercu, czyta i recytuje ją całą!

O Subhuti, ktoś taki osiąga najwyższą i najcudowniejszą Dhamę. Tam gdzie ta święta sutra się znajdzie - Buddha i jego czcigodni uczniowie będą również obecni.

Wtedy Subhuti spytał Buddhę tak: O Czczony przez Świat, jaka nazwa jest dana tej sutrze i jak powinniśmy przyjmować ją i zachowywać w umyśle?

Rzekł Buddha: Ta sutra ma być zwana Diament Doskonałej Mądrości. Pod tą nazwą powinna być przyjmowana i zachowywana. A dlaczego? Bowiem Subhuti, Pradźnia Paramita głoszona przez Buddhę nie jest Pradźnią Paramitą, lecz jest tylko tak zwana. Jak myślisz Subhuti, czy Tathagata głosi Dhamę?

Odrzekł Subhuti: O Czczony przez Świat, Tathagata nie głosi niczego.

A jak myślisz Subhuti, czy wiele jest cząstek prochu we wszechświecie?

Odrzekł Subhuti: W istocie wiele, O Czczony przez Świat!

O Subhuti, Tathagata głosi iż te wszystkie cząstki prochu nie są rzeczywiste lecz są tylko zwane cząstkami prochu. Tathagata głosi iż wszechświat nie jest rzeczywisty lecz jest tylko zwany wszechświatem.

Jak myślisz Subhuti, czy Tathagata może być rozpoznany przez swoje trzydziści dwa znamiona?

O nie, Czczony przez Świat. Tathagata nie może być tak rozpoznany. A dlaczego? Bowiem Tathagata mówi że rzeczywiście one nie istnieją, są tylko zwane "trzydziestu dwu fizycznymi znamionami".

O Subhuti, gdyby mężczyzna lub kobieta wielkiej cnoty na praktykę dawania poświęcili tak wiele żywotów jak wiele jest ziaren piasku w Gangesie, i gdyby, z drugiej strony, ktoś przyjął i zachował w sercu choćby jedną gałkę z tej sutry i przedstawiał ją innym, to jego zasługa byłaby większa.

Wówczas Subhuti słuchając sutry uchwycił głębokie znaczenie i został poruszony do łez. Rzekł Buddze: Jak cudownie, O Czczony przez Świat, że Buddha wygłosił tę tak głęboką sutrę. Odkąd osiągnąłem oko mądrości nie słyszałem takiej sutry. O Czczony przez Świat, jeśli ktoś słuchając tej sutry uwierzy w swój jasny i czysty umysł, urzeczywistni rzeczywistość. Powinniśmy wiedzieć, że ktoś taki osiągnie najwyższą i najcudowniejszą zasługę. O Czczony przez Świat, ta Rzeczywistość nie jest Rzeczywistością, lecz Tathagata zwie ją Rzeczywistością.

O Czczony przez Świat, gdy teraz słuchałem tej sutry bez trudu uwierzyłem, zrozumiałem, przyjąłem i pozostałem przy niej, lecz w ostatniej epoce, w ostatnich pięciuset latach, jeśli znajdzie się człowiek, który słuchając tej sutry uwierzy, zrozumie, przyjmie i pozostanie przy niej, to będzie to doprawdy rzadkie. A dlaczego? Ponieważ ktoś taki nie będzie więcej trzymał się pojęcia jaźni, istoty, duszy i osoby. A dlaczego? Ponieważ formy jaźni, istoty, duszy i osoby nie są rzeczywiście formami. A dlaczego? Bowiem ci, którzy porzucili rozróżnianie wszelkich form zwani są Buddhami.

Rzekł Buddha: Właśnie tak, właśnie tak, Subhuti! Jeśli ktoś słuchający tej sutry nie będzie nią przerażony, wypłniony lękiem i grozą, wiedz o Subhuti, że ktoś taki będzie doprawdy rzadkością. A dlaczego? Ponieważ Subhuti Tathagata głosi iż pierwsza z Paramit jest tylko zwana pierwszą z Paramit.

O Subhuti, podobnie Tathagata głosi iż Paramita Cierpliwości nie istnieje lecz jest tylko zwana Doskonałością Cierpliwości. A dlaczego? Ponieważ o Subhuti, gdy w przeszłości Kaliradza rozrywał moje ciało nie było wówczas we mnie pojęcia jaźni, istoty, duszy lub osoby. A dlaczego? Ponieważ w przeszłości gdy ciało było ćwiartowane, gdybym wciąż trzymał się pojęć jaźni, istoty, duszy i osoby, wówczas uczucia gniewu i nienawiści powstałyby we mnie. O Subhuti, pamiętam również z przeszłości, podczas moich wcześniejszych pięciuset żywotów byłem ascetą, praktykującym cierpliwość i wtedy także nie trzymałem się pojęć jaźni, istoty, duszy i osoby. Tak więc Subhuti, Bodhisattwowie powinni porzucić wszelkie pojęcia form i rozwinąć Umysł Najwyższego Oświecenia. Ich umysły nie powinny przebywać w wyglądach, dźwiękach, zapachach, smakach, dotykach, ani w tym co umysł chwytą. Ich umysły nie powinny przebywać nigdzie. Gdyby umysły ich przebywały w czymś, trwałiby w błędzie. Oto dlaczego Buddha mówi, że umysł Bodhisattwy nie powinien

przebywać w wyglądzie gdy praktykuje dawanie. O Subhuti, wszyscy Bodhisattwowie tak właśnie powinni ofiarowywać dary dla dobra wszystkich odczuwających istot. Tathagata głosi o wyglądach, które nie są wyglądami i o odczuwających istotach, które nie są odczuwającymi istotami. O Subhuti, słowa Tathagaty są prawdziwe i zgodne z rzeczywistością. Są to słowa ostateczne, nie ma w nich fałszu ani herezji. O Subhuti, Dharma osiągnięta przez Tathagatę nie jest ani rzeczywista ani nierzeczywista.

O Subhuti, jeśli Bodhisattwa praktykuje dawanie z umysłem przebywającym w dharmach, jest jak człowiek błądzący w ciemności, który nie widzi niczego. Jeśli jednak Bodhisattwa praktykuje dawanie z umysłem nie przybywającym w żadnej rzeczy, jest jak człowiek z otwartymi oczami, widzący wszystko jak w blasku słońca.

O Subhuti, w przyszłości ci mężczyźni lub kobiety wielkiej cnoty, którzy przyjmą, zatrzymają w umyśle, będą czytać i recytować tę sutrę, będą zobaczeni i rozpoznani przez Tathagatę przez jego Mądrość Buddy i osiągną oni niezmierzone i bezgraniczne zasługi.

O Subhuti, gdyby mężczyzna lub kobieta wielkiej cnoty poświęcali na praktykę dawania tak wiele żywotów jak wiele jest ziaren piasku w Gangesie, i choćby czynili to rano, w południe i wieczorem kontynuując to przez niezliczone eony, to jednak, gdyby ktoś przez słuchanie tej sutry uwierzył w swój własny umysł bez żadnych wątpliwości, to jego zasługi przewyższą zasługi tamtych. A cóż dopiero, gdyby ta sutra była przepisywana, przyjmowana, zachowywana, czytana, recytowana i przedstawiana innym!

O Subhuti, zaprawdę zasługi wynikające z tej sutry nie są do pojęcia, bezcenne są i bezgraniczne. Tathagata głosi ją dla wstępujących w Mahajanę i w Najwyższą Janę. Gdy ktoś ją przyjmuje, zachowuje w umyśle, czyta, recytuje i szeroko przedstawia innym, to osiąga niewyrażalne, nie do pojęcia zasługi, bez miary i granic, a Tathagata zna go i widzi. Ktoś taki poniesie Najwyższe Oświecenie Tathagaty. A dlaczego? Ponieważ Subhuti, ci którzy znajdują zadowolenie w Hinajanie i ci którzy utrzymują pojęcia jaźni, istoty, duszy i osoby nie będą w stanie słuchać, przyjmować, zachowywać w umyśle, czytać i recytować tej sutry ani przedstawiać jej innym.

O Subhuti, gdziekolwiek ta sutra by się znalazła, tam wszystkie światy dewów, ludzi i asurów powinny składać ofiary, i wiedz, że to miejsce jak stupa powinno być czone nabożeństwami i okrzepieniami, ofiarami kadzidła i kwiatów.

Ponadto Subhuti, gdy mężczyzna lub kobieta wielkiej cnoty którzy przyjmują, zachowują w umyśle, czytają i recytują tę sutrę są upokarzani przez innych, to ktoś taki zmuszony do cierpienia złego losu w zapłacie swoich przeszłych grzechów,

a którego karmiczne grzechy zostają teraz wykorzenione przez upokorzenia od innych, osiągnie Najwyższe Oświecenie.

O Subhuti, pamiętam, że w niezliczonych przeszłych eonach przed pojawieniem się Buddy Dipankary, napotkałem osiemdziesiąt cztery tysiące miliardów Buddhów którym składałem ofiary i którym służyłem bez zarzutu. A jednak, jeśli by ktoś w ostatnim okresie kalpy Buddy przyjął, zatrzymał w umyśle, czytał i recytował tę sutrę, to jego zasługi przewyższą moje wynikające z ofiar czynionych Buddhom, moje nie mogą być uważane nawet za setną, tysięczną, dziesięciotysięczną, czy stutysięczną część tego. W istocie żadne wyliczenie ani porównanie nie jest możliwe.

O Subhuti, jeśli w ostatnim okresie kalpy Buddy mężczyzna lub kobieta wielkiej cnoty przyjmie, zatrzyma w umyśle, będzie czytać i recytować tę sutrę, to moje pełne przedstawienie zasług tej osoby wzbudziłoby pomieszenie, wątplenie i niewiarę w umysłach wszystkich słuchaczy. Wiedz Subhuti, że znaczenie tej sutry nie jest do pojęcia, tak jak i owoc jej nagrody.

Wówczas Subhuti spytał Buddhę: O Czczony przez Świat, jeśli mężczyzna lub kobieta wielkiej cnoty są zdecydowani rozwijać Umysł Najwyższego Oświecenia, to jak powinni utrzymywać swe umysły, jak powinni je ujarzmiać?

Rzekł Buddha: Mężczyzna lub kobieta wielkiej cnoty zdecydowani rozwijać Umysł Najwyższego Oświecenia, powinni go rozwijać tak: Muszę wyzwolić wszystkie żyjące istoty, a jednak, choć wszystkie istoty są wyzwalone, doprawdy żadna istota wyzwolona nie zostaje. A dlaczego? Jeśli bowiem Subhuti, Bodhisattwa trzyma się pojęcia jaźni, istoty, duszy i osoby to nie jest Bodhisattwą. A dlaczego? Ponieważ o Subhuti, nie istnieje rzeczywiście Dharma, która by mogła rozwinąć Umysł Najwyższego Oświecenia.

A jak myślisz Subhuti, gdy Tathagata był z Buddhą Dipankarą, czy posiadał jakąś Dharwę dzięki której osiągnął Najwyższe Oświecenie?

O nie, Czczony przez Świat. Tak jak rozumiem znaczenie nauki Buddy, gdy był on z Buddhą Dipankarą, nie posiadał żadnej Dharwy dzięki której osiągnął "Najwyższe Oświecenie".

Rzekł Buddha: Właśnie tak, właśnie tak, Subhuti! Nie było rzeczywiście żadnej Dharwy dzięki której Tathagata osiągnął Najwyższe Oświecenie. O Subhuti, gdyby było coś takiego, Buddha Dipankara nie mógłby mi przepowiedzieć: "W twoim przyszłym życiu staniesz się Buddhą zwanym Siakjamunim". A dlaczego? Ponieważ TATHAGATA to znaczy takosć wszystkich Dharm. Jeśli mówi ktoś "Tathagata osiągnął Najwyższe Oświecenie", to wiedz o Subhuti, iż nie ma żadnej Dharwy dzięki której by go osiągnął, ponieważ Subhuti, Oświecenie samo w sobie nie jest ani rzeczywiste ani nierzeczywiste. To dlatego Tathagata głosi, iż wszystkie Dharmy są Buddy Dharmami. O Subhuti, te tak zwane Dharmy nie istnieją, są tylko zwane Dharmami.

O Subhuti, załóżmy, że jest człowiek którego ciało jest wielkie...

Odrzekł Subhuti: O Czczony przez Świat, wielkie ciało o którym mówi Tathagata nie jest wielkie, lecz jest tylko zwane wielkim ciałem.

O Subhuti, podobnie, gdy Bodhisattwa mówi: "Muszę wyzwolić niezliczone żyjące istoty" nie może być zwany Bodhisattwą. A dlaczego? Bowiem w rzeczywistości nie istnieje żadna Dharma zwana stanem Bodhisattwy. Dlatego mówi Buddha: "Pośród wszystkich dharm nie ma żadnej która by posiadała jaźń, istotę, duszę lub osobę". O Subhuti, jeśli Bodhisattwa mówi "Muszę być ozdobą krain Buddy", nie może być zwany Bodhisattwą. A dlaczego? Bowiem Tathagata głosi iż takie ozdabianie nie istnieje, lecz jest tylko zwane ozdabianiem.

O Subhuti, gdy Bodhisattwa jest zupełnie biegły w nierzeczywistości jaźni i dharm, wówczas Tathagata zowie go prawdziwym Bodhisattwą.

Jak myślisz Subhuti, czy Tathagata posiada ludzkie oczy?

O tak, Czczony przez Świat, Tathagata posiada ludzkie oczy.

Jak myślisz Subhuti, czy Tathagata posiada oczy dewy?

O tak, Czczony przez Świat, Tathagata posiada oczy dewy.

Jak myślisz Subhuti, czy Tathagata posiada oczy mądrości?

O tak, Czczony przez Świat, Tathagata posiada oczy mądrości.

Jak myślisz Subhuti, czy Tathagata posiada oczy Dharmy?

O tak, Czczony przez Świat, Tathagata posiada oczy Dharmy.

Jak myślisz Subhuti, czy Tathagata posiada oczy Buddy?

O tak, Czczony przez Świat, Tathagata posiada oczy Buddy.

O Subhuti, jak myślisz czy Tathagata mówił, że ziarna piasku w Gangesie są ziarnami piasku?

O tak, Czczony przez Świat, Tathagata mówił że są one ziarnami piasku.

O Subhuti, jak myślisz, gdyby było tak wiele rzek Ganges jak wiele jest ziaren piasku w Gangesie, i gdyby było tak wiele krain Buddy jak wiele jest ziaren piasku w tych wszystkich rzekach Ganges, to czy wiele byłoby takich systemów światów?

O wiele, Czczony przez Świat!

Rzekł Buddha: Żyjące istoty w tych wszystkich systemach światów mają wiele różnych umysłów które wszystkie są znane Tathagacie. A dlaczego? Ponieważ umysły o których mówi Tathagata nie są umysłami, lecz są tylko zwane umysłami. A dlaczego? Bowiem Subhuti, ani przeszły, ani obecny, ani przyszły umysł nie może być odnaleziony.

Jak myślisz Subhuti, gdyby ktoś wypełnił oczy wszechświat siednioma skarbami i ofiarował to wszystko w swojej praktyce dawania, czy byłoby to dobrą przyczyną osiągnięcia wielkiej zasługi?

O tak, Czczony przez Świat, ponieważ ta dobra przyczyna powodowałaby osiągnięcie wielkiej zasługi.

O Subhuti, gdyby ta zasługa byłaby rzeczywista, Tathagata nie nazwałby jej wielką. Mówił tak o niej, ponieważ jest nie zasługą.

Jak myślisz Subhuti, czy Buddha może być rozpoznany przez swoje zupełnie doskonałe fizyczne ciało?

O nie, Czczony przez Świat, Tathagata nie może być tak rozpoznany. A dlaczego? Ponieważ Buddha mówi, że zupełnie doskonałe fizyczne ciało nie istnieje, lecz jest tylko zwane zupełnie doskonałym fizycznym ciałem.

Jak myślisz Subhuti, czy Tathagata może być rozpoznany przez swoje zupełnie doskonałe kształty?

O nie, Czczony przez Świat, Tathagata nie może być tak rozpoznany, ponieważ Tathagata mówi, że zupełnie doskonałe formy nie istnieją, są tylko zwane zupełnie doskonałymi formami.

O Subhuti, nie mów, że Tathagata myśli: "Ja muszę przedstawić Dharę". Nie utrzymuj takiej myśli. A dlaczego? Bowiem jeśli ktokolwiek mówiłby tak, byłby rzeczywiście oszczercą Buddy i nie mógłby pojąć mej nauki. O Subhuti, gdy Tathagata przedstawia Dharę, to w rzeczywistości żadna Dharma nie jest nauczana: jest to tylko zwane nauczaniem Dharma.

Wówczas mądry Subhuti spytał Buddę: O Czczony przez Świat, czy w przyszłych wiekach będą istnieć żyjące istoty, które uwierzą w tę Dharę, gdy będą ją słyszeć?

Rzekł Buddha: O Subhuti, żyjące istoty nie są ani żyjącymi ani nie-żyjącymi istotami. A dlaczego? Bowiem Tathagata mówi, iż te żyjące istoty nie istnieją, lecz są tylko zwane żyjącymi istotami.

Subhuti rzekł do Buddy: O Czczony przez Świat, czy twoje osiągnięcie Najwyższego Oświecenia oznacza nie osiągnięcie niczego takiego?

Buddha odpowiedział: Właśnie tak, właśnie tak, Subhuti! Nie osiągnąłem nawet najmniejszej Dharma z Najwyższego Oświecenia i to właśnie zwane jest Najwyższym Oświeceniem.

Co więcej Subhuti, ta Dharma jest wszechobecna i niepodzielna, dlatego jest zwana Najwyższym Oświeceniem. Praktyka wszystkich dobrych cnót, bycie wolnym od przywiązania do jaźni, istoty, duszy i osoby przynosi osiągnięcie Najwyższego Oświecenia.

O Subhuti, te tak zwane dobre cnoty o których mówi Tathagata nie są dobrymi lecz są tylko zwane dobrymi cnotami.

O Subhuti, gdyby ktoś w swej praktyce dawania uczynił z siedmiu skarbów stos tak wielki jak wszystkie góry Sumeru we wszechświecie zebrane razem, i gdyby inny człowiek przyjął, zatrzymał w umyśle, czytał i recytował choćby tylko jedną gałą

z tej Pradžnia Paramita Sutry i przedstawiać ją innym, to zasługa wynikająca z pierwszego daru nie byłaby warta setnej, tysięcznej, dziesięciotysięcznej, nawet stutysięcznej części osiągniętej przez drugiego, i żadne porównanie między nimi nie jest możliwe.

O Subhuti, nie mów, że Tathagata myśli "Wyzwolę wszystkie żyjące istoty". Nie myśl w ten sposób Subhuti. A dlaczego? Bowiem nie ma w rzeczywistości żadnych żyjących istot, które Tathagata mógłby wyzwolić. Gdyby było tak, Tathagata utrzymywałby jaźń, istotę, duszę i osobę, a przecież Tathagata głosi o jaźni, że w rzeczywistości jest nie-jaźnią, aczkolwiek zwykli ludzie myślą inaczej. O Subhuti, Tathagata mówi, że zwykli ludzie nie istnieją, lecz są tylko zwani zwykłymi ludźmi.

Jak myślisz Subhuti, czy Tathagata może być rozpoznany przez swoje trzydzieści dwa fizyczne znamiona?

Odrzekł Subhuti: Tak, tak, może tak być.

Rzekł Buddha: O Subhuti, gdyby Tathagata mógł być rozpoznany przez swoje trzydzieści dwa fizyczne znamiona, to i władca świata mógłby być Tathagatą.

Rzekł do Buddy Subhuti: O Czczony przez Świat, tak jak zrozumiałem twą naukę, Tathagata nie może być rozpoznany przez swoje trzydzieści dwa fizyczne znamiona.

Wówczas Czczony przez Świat wygłosił gathę:

Kto widzi mnie we kształcie
Kto szuka mnie we dźwięku
Fałszywą kroczy ścieżką
Nie może postrzec Tathagaty.

O Subhuti, jeśli utrzymujesz myśl: "Tathagata nie polega na swoim posiadaniu znamion dla osiągnięcia najwyższego Oświecenia", to Subhuti, wypędź tę myśl. O Subhuti, jeśli myślisz, że podczas rozwijania Umysłu Doskonałego Oświecenia będziesz zwolennikiem unicestwienia wszystkich Dharm, to nie myśl w ten sposób Subhuti. A dlaczego? Bowiem ten, kto rozwija Umysł Doskonałego Oświecenia nie jest zwolennikiem unicestwienia.

O Subhuti, gdyby Bodhisattwa w swej praktyce dawania zebrał siedem skarbów w ilości wystarczającej dla napełnienia tak wielu światów jak wiele jest ziaren piasku w Gangesie, i gdyby z drugiej strony inny człowiek pojął w pełni iż wszystkie dharmy są bez jaźni i poprzez to osiągnął Doskonałość Cierpliwości, to zasługi tego ostatniego byłyby większe. A dlaczego? Ponieważ Subhuti, wszyscy Bodhisattwowie nie przyjmują nagrody za swoje zasługi.

Spytał Buddho Subhuti: O Czczony przez Świat, dlaczego Bodhisattwowie nie przyjmują nagrody za swoje zasługi?

O Subhuti, Bodhisattwowie nie mają pragnienia ani przywiązania gdy praktykują chwałebne cnoty, dlatego oto nie przyjmują nagrody.

O Subhuti, jeśli ktoś mówi, że Tathagata przychodzi lub odchodzi, siedzi czy leży, ten nie rozumie mej nauki. A dlaczego? Ponieważ TATHAGATA nie ma żadnego skąd, żadnego dokąd, i dlatego jest zwany Tathagatą.

Jak myślisz Subhuti, gdyby mężczyzna lub kobieta wielkiej cnoty starli na proch wszystkie światy Wszechświata, to czy wiele byłoby cząstek prochu?

Odrzekł Subhuti: Wiele, wiele, o Czczony przez Świat. A dlaczego? Bowiem jeśli by rzeczywiście istniały, Buddha nie mówiłby o cząstkach prochu. A dlaczego? Ponieważ gdy Buddha mówi o cząstkach prochu, to nie istnieją one, lecz są tylko zwane cząstkami prochu. O Czczony przez Świat, gdy Tathagata mówi o światach, nie istnieją one, lecz są tylko zwane światami. A dlaczego? Ponieważ gdyby rzeczywiście istniały byłyby właśnie zbiorami. Tathagata jednak mówi o zbiorach, że nie istnieją, lecz są tylko zwane zbiorami.

O Subhuti, o tym co zwane jest zbiorem nie sposób mówić, lecz zwykły człowiek ma pragnienie i przywiązanie ku takim rzeczom.

Jak myślisz Subhuti, gdy ktoś mówi "Buddha głosi poglądy o jaźni, istocie, duszy i osobie", to czy ktoś taki rozumie moją naukę?

O nie, Czczony przez Świat, ktoś taki nie rozumie. A dlaczego? Bowiem Tathagata głosi iż poglądy o jaźni, istocie, duszy i osobie nie istnieją, lecz są tylko zwane poglądami na jaźń, istotę, duszę i osobę.

O Subhuti, ten kto rozwija Umysł Najwyższego Oświecenia tak właśnie powinien znać, widzieć, wierzyć i rozumieć. Powinien uniezależnić się w swym umyśle od percepcji rzeczy. O Subhuti, o tych tak zwanych kształtach rzeczy Tathagata głosi iż nie istnieją, lecz że są tylko zwane kształtami rzeczy.

O Subhuti, gdyby ktoś przez niezliczone eony składał w darze siedem skarbów w ilości wystarczającej do wypełnienia wszystkich światów, i gdyby z drugiej strony mężczyzna lub kobieta wielkiej cnoty rozwinęli Umysł Bodhi, przyjęli, zatrzymali w umyśle, czytali i recytowali choćby jedną gathę z tej sutry i przedstawiali ją innym, to ich zasługi przewyższyłyby tamte. A w jaki sposób powinni nauczać innych? Przez nauczanie tego bez przywiązania do formy, w niezmienności absolutu. Przeto:

Jak gwiazdy, błąd widzenia, czy jak lampę,
Jak złudną zjawę, krople rosy, bańkę piany,
Jak śnienie, błyskawicę, lub jak chmurę,
Oglądaj uwarunkowane.

Gdy Buddha skończył wykladać tę sutrę, starszy Subhuti, wraz z mnichami, mniszkami, świeckimi braćmi i siostrami, wraz z całym światem dewów, ludzi i asurów, słuchającymi Jego nauki, wszyscy zostali wypełnieni radością, wierzyli w nią, przyjęli i przestrzegali.